

Forskning og udvikling i offentlige institutioner 2016

Besvarelse

Besvarelse sker via elektronisk indberetning.

Kontaktoplysninger

Korrekte kontaktoplysninger er vigtige for eventuelle senere henvendelser vedrørende undersøgelsen.

1. Har Instituttet/afdelingen udført forskning og udvikling i 2016?

DEFINITIONER PÅ FORSKNING OG UDVIKLING (FoU)

Undersøgelsen er baseret på OECD's retningslinjer i "Frascati-manualen", hvorfra nedenstående definitioner er hentet. Forskning og udviklingsarbejde (FoU) kan defineres som:

"Skabende arbejde på systematisk grundlag med henblik på at øge den videnskabelige og tekniske viden, herunder viden vedrørende mennesker, kultur og samfund - samt udnyttelse af den eksisterende viden til at anvise nye praktiske anvendelser".

Forskning og videnskabelig udvikling kan identificeres ved følgende fem kriterier:

- **Nyhed:** Målet for en FoU aktivitet er at opnå ny viden.
- **Kreativ:** FoU er kreativt arbejde, det betyder, at det er baseret på nye koncepter og/eller hypoteser og således ikke rutinemæssige procedurer, såsom opdateringer og vedligeholdelse af software.
- **Ukendte resultater:** FoU-arbejdets resultater er ikke kendt fra begyndelsen.
- **Systematisk arbejde:** FoU-projekter udvikles af de definerede mål på en systematisk og planlagt måde.
- **Reproducerbart:** En FoU aktivitet kan i princippet gentages af andre forskere, som vil nå til samme resultat

FoU-begrebet omfatter:

- **Grundforskning** er originalt eksperimenterende eller teoretisk arbejde med det primære formål at opnå ny viden og forståelse uden nogen bestemt anvendelse i sigte.
- **Anvendt forskning** er ligeledes originale undersøgelser med henblik på at opnå ny viden. Den er primært rettet mod bestemte praktiske mål.
- **Udviklingsarbejde** er systematisk arbejde baseret på anvendelse af viden opnået gennem forskning og/eller praktisk erfaring med det formål at frembringe nye eller væsentligt forbedrede materialer, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser.

Afgrænsningen mellem forskning og visse andre aktiviteter kan være vanskelig, men fælles for al FoU-aktivitet er, at den skal indeholde **et væsentligt nyhedselement**. Nedenfor er der angivet eksempler på aktiviteter, der medregnes som FoU, og eksempler på aktiviteter, der ikke medregnes som FoU, medmindre disse aktiviteter direkte er knyttet til gennemførelse af konkrete forskningsprojekter.

Medregnes som forskning og udviklingsarbejde (FoU):

- egne FoU-projekter

- ledelse af og assistance til andres FoU-projekter, herunder vejledning af f.eks. stipendiater
- forskningsadministration, f.eks. udarbejdelse af ansøgninger og kontrol med bevillinger
- gæsteforskere i det omfang de rent fysisk udfører FoU-aktivitet på instituttet/afdelingen
- egen forskningsrelateret uddannelse, samt planlægning af og deltagelse i forskningsseminarer, forskningskonferencer o. lign.
- større systematiske arbejder med henblik på væsentlig forbedrede afprøvningsmetoder og markante kvalitetsforbedringer

Medregnes ikke som forskning og udviklingsarbejde (FoU):

- undervisning
- medlemskab af forskningsråd og forskningsudvalg samt uddeling af forskningsmidler
- dokumentation og informationsvirksomhed samt bibliotekstjeneste af almen karakter
- rutinemæssig indsamling af data
- afprøvning og standardisering
- specialiseret medicinsk behandling
- udredningsarbejde
- rutinemæssige tests
- administrativt og lovmæssigt arbejde forbundet med patentansøgninger og licensaftaler
- indkøring af nyt apparatur
- kvalitetssikring/certificering/akkreditering

FORSKNINGSPERSONALE OG -ÅRSVÆRK ANVENDT TIL FORSKNING OG UDVIKLINGSARBEJDE I 2016

2. Ansættelse efter stillingsstruktur for videnskabeligt personale ved Universiteter udfylder 2a og øvrige institutioner 2b

Så vidt det er muligt udfyldes spørgsmål 2a. De institutioner, der ikke anvender stillingsstrukturen for universiteter udfylder 2b.

Hvad skal medregnes?

FoU-aktiviteten opgøres dels i antal FoU-personer dels i antal FoU-årsværk. Der er tale om to måder at opgøre FoU-ressourcerne på. Opgørelsen af antal personer er en optælling af hvor mange personer, der er beskæftiget med FoU. Opgørelsen af FoU-årsværk er en opgørelse af hvor megen tid, der er brugt på FoU ved instituttet/enheden.

- Kun den FoU-aktivitet, der rent fysisk er udført ved instituttet/afdelingen skal medregnes.

Det er et grundprincip for statistikken, at både forskningspersonale og -årsværk registreres dér, hvor FoU-aktiviteten er udført rent fysisk.

Det betyder **fx, at ph.d.-studerende**, der er indskrevet ved en højere læreanstalt, men som udfører hovedparten af deres FoU ved eksempelvis en sygehusafdeling, skal tælles med som FoU-personale ved sygehusafdelingen. Har de samtidig udført en del af deres FoU-aktivitet ved den højere læreanstalt, skal denne del af aktiviteten medregnes som FoU-årsværk på den højere læreanstalt under Ph.d.- og kandidatstipendiater". Ved kun at medtælle personen til FoU-personalet på sygehusafdelingen og samtidig fordele FoU-årsværket mellem sygehusafdelingen og den højere læreranstalt, undgås en dobbelttælling af den ph.d.-studerende under forskningspersonale, mens det faktiske tidsforbrug brugt på FoU er afspejlet i fordelingen af FoU-årsværkene mellem sygehusafdelingen og den højere læreanstalt.

FoU-personale

- Ved opgørelsen af FoU-personale medregnes kun det personale, der var ansat pr. 31.12. 2016 og som i 2016 brugte mindst 10 % af deres arbejdstid på forskning og udviklingsarbejde på selve instituttet/afdelingen.
- Personale på orlov eller "udstationering" ved udgangen af året skal ikke medregnes. Eventuelle vikarer skal derimod medregnes.
- FoU-personale opgøres i heltal. Deltidsansatte opgøres derfor som hele personer.

FoU-årsværk

- FoU-årsværk er en opgørelse af den tid der i 2016 blev brugt på forskning og udviklingsarbejde ved instituttet/afdelingen.
- FoU-årsværk opgøres som det samlede antal FoU-årsværk, der er udført ved instituttet/enheden i løbet af 2016, uanset om personalet stadig var tilknyttet instituttet/afdelingen ved årets udgang. For antal FoU-årsværk gælder det endvidere, at der ønskes et skøn for den faktisk anvendte tid - ikke et normalt for forskningens omfang.
- Ved et årsværk forstås en heltidsansat persons fulde arbejdsindsats i et år. Således vil 4 personer, hvoraf 3 er hel- og 1 er halvtidsbeskæftiget med FoU, udføre 3,5 FoU-årsværk.
- Husk at udenlandske gæsteforskeres FoU-aktivitet på instituttet/afdelingen også skal medregnes.
- Antal FoU-årsværk opgøres med max. 2 decimaler.

Inndeling af FoU-personale i Videnskabeligt Personale (VIP) og Teknisk Administrativt Personale (TAP)

FoU-personalet inddeles overordnet i to grupper: Forskere (VIP) og Teknisk-administrativt personale (TAP), som derefter underopdeles. Forskere opdeles på baggrund af deres stillingskategori, og teknisk-administrativt personale efter jobfunktion (se nedenstående tabel).

Kun det tekniske og administrative personale, der direkte har medvirket i konkrete FoU-projekter medregnes som forskningspersonale. De medregnes i både FoU-personale og FoU-årsværk. Ved angivelse af FoU-årsværk afspejles i hvilket omfang personalet direkte har medvirket i FoU-projekter. Direkte medvirken i FoU-projekter omfatter f.eks. laboratoriearbejde, databehandling, skrivning af forskningsrapporter og publicering af forskningsresultater.

Personalegruppe	Eksempler på stillingskategorier
Forskere er beskæftiget med udvikling og frembringelse af ny viden, produkter, processer, metoder og systemer samt i ledelsen af konkrete FoU-projekter	Professor, lektor, seniorforsker, seniorrådgiver, docent, adjunkt, post.doc., ph.d. og kandidatstipendiat. Forskere, der ikke har ansættelse, som følger stillingsstruktur for videnskabeligt personale ved universiteter, bedes fordelt efter deres uddannelses niveau 2b.: → Ph.d. uddannet personale omfatter personer med en doktorgrad, ph.d. grad, erhvervsforskergrad, licentiatgrad eller tilsvarende. → Kandidatuddannet personale omfatter personer med en kandidatuddannelse eller tilsvarende.
Scholarship	Scholarstipendiater og andre studerende uden kandidateksamen , som udfører lønnet FoU, medregnes under denne særskilte kategori
Teknisk personale assisterer forskerarbejde, der kræver teknisk viden og uddannelse. De deltager i FoU-aktiviteter ved at udføre videnskabelige og tekniske opgaver oftest under ledelse af forskere	Laborant, laboratorietekniker, bioanalytiker, miljøtekniker, systemudvikler, programmør, IT-medarbejder, bibliotekar med bibliografisk arbejde. Ingeniør som kun udfører hjælpefunktioner
Administrativt personale kan både være akademikere og kontoruddannet <u>direkte tilknyttet forskningsprojekter</u>	AC-fuldmægtig, AC-medarbejder, sekretær, kontorfuldmægtig, korrespondent

Hvordan skal spørgsmål 2a eller 2b besvares?

Besvarelsen skal afspejle den samlede forskning og udviklingsaktivitet på instituttet/afdelingen i 2016, uanset hvordan aktiviteten er finansieret.

1. *Således medregnes:*

- personale finansieret af ordinære bevillinger,
- personale finansieret af eksterne midler og aflønnet af instituttet/enheden, og
- personale finansieret af eksterne midler og aflønnet udenom instituttet/enheden

2. *Oplys, hvor mange af de ansatte professorer, lektorer, adjunkter etc. (pr. 31.12. 2016) der i 2016 brugte mere end 10% af deres arbejdstid på FoU-aktivitet. Desuden bedes det oplyst:*

- hvor mange af disse, der er kvinder,
- hvor mange af disse, der er under 35 år, og
- hvor mange af disse, der har udenlandsk statsborgerskab

3. *Den faktiske tid, der blev brugt på FoU-aktivitet, angives som FoU-årsværk med max. 2 decimaler.*

Eksempel 1: Indplacering af en mandlig adjunkt, der har forsket halv tid de 2 første kvartaler af 2016, hvilket svarer til 0,25 FoU-årsværk. Hvorvidt den pågældende var ansat d. 31.12. 2016, og om dele af lønnen blev finansieret af eksterne midler, er uden betydning for besvarelsen af spørgsmål 3. Denne person opgøres i spørgsmål 2 som 0,25 FoU-årsværk.

Eksempel 2: Indplacering af en kvindelig professor, der 1) endnu ikke er fyldt 35 år, og som 2) opfylder betingelsen om ansættelse d. 31.12. 2016:

Professoren medregnes med hhv. 1 under "Personer i alt", med 1 i kolonnen: "Kvinder", og med 1 i kolonnen "Under 35 år ". Den pågældende forsket i 25 % af sin arbejdstid i 2016, og FoU-årsværket angives derfor til 0,25.

HUSK, at hvis der anføres personer i et felt, skal der anføres FoU-årsværk svarende til den anvendte tid.

3. Omkostninger, finansieret af de samlede midler i 2016

Her spørges til instituttets/afdelingens samlede omkostninger og heraf samlede omkostninger til forskning og udvikling i kalenderåret 2016.

Heri skal følgende medregnes:

- De midler, som instituttet/afdelingen afholder af driftsbudgettet.
- midler opnået ved markedsstyret virksomhed
- indtægtsdækket virksomhed
- tilskudsfinansiering (tilskudsmidler, gaver o.l. til institut/afdelingen fra eksterne kilder)

Der angives i hvilket omfang, de samlede midler er anvendt til forskning og udvikling i 2016.

De 'lønomkostninger til FoU', som angives i spørgsmål 3, skal modsvare det samlede antal FoU-årsværk, der er oplyst i spørgsmål 2.

De midler, der er brugt til forskning og udviklingsarbejde i løbet af 2016 skal medregnes - uanset bevillingsår, indtjeningsår eller tilskudsår. Omvendt skal midler der ikke er brugt til forskning og udviklingsarbejde i 2016 ikke medregnes uanset om 2016 var bevillingsår, indtjeningsår eller tilskudsår.

I forbindelse med FoU-samarbejde på tværs af institutter/afdelinger bedes man skønmæssigt angive den andel af forskningen, som rent fysisk er udført ved eget institut/afdeling. Et af grundelementerne i OECD's internationale retningslinjer for forskningsstatistik er nemlig, at alle FoU-aktiviteter opgøres det sted, hvor de fysisk er udført.

De samlede **lønomkostninger i spørgsmål 3** omfatter alle lønomkostninger til alle instituttets/afdelingens ansatte (inkl. tillæg, pensionsbidrag, feriepenge m.v.).

Lønomkostninger til FoU er den del af de samlede lønomkostninger, der er brugt på løn i forbindelse med de FoU-årsværk, der er angivet i spørgsmål 2.

Lønomsomkostninger til service for FoU omfatter lønomsomkostninger til rengøring, kantinedrift, biblioteks- og betjentarbejde, pasning af forsøgsdyr mv. For institutter/afdelinger, der varetager andre opgaver end FoU og/eller indgår i en større enhed, bør en skønsom andel af lønomsomkostningerne til den generelle administration, rengøring m.v. medregnes under "Lønomsomkostninger til service for FoU" svarende til, hvad der normalt henregnes til 'overhead'. Bemærk, at instituttets/enhedens eventuelle andel af universitetets fælles driftsomkostninger alene skal anføres i spørgsmål 4a.

Øvrige driftsomkostninger omfatter instituttets/afdelingens øvrige omkostninger, f.eks. til køb af mindre apparatur, andre varer samt tjenesteydelser, edb-kørsler, tjenesterejser mv. Bemærk, at de øvrige driftsomkostninger ikke omfatter lønomsomkostninger til service for FoU, hvis de allerede er specificeret separat (se ovenfor).

Anlægsomkostninger omfatter omkostninger (afskrivninger) til nye bygninger samt forbedringer og større reparationer af eksisterende bygninger. Omkostninger henføres til det år, hvor de er afholdt. FoU-andelen af anlægsomkostningerne skønnes ud fra i hvor høj grad bygninger og anlæg benyttes til FoU. Bemærk, at instituttets/afdelingens andel af universitetets fælles anlægsomkostninger anføres i spørgsmål 4a.

Omkostninger til større apparatur omfatter instituttets/afdelingens omkostninger (afskrivninger) til større apparatur, dvs. apparatur med en købspris over 100.000 kr., som har en flerårig levetid og dermed karakter af en investeringsanskaffelse. Forskningsomkostningernes andel skønnes på grundlag af apparaturets forventede anvendelse til forskning.

4. Er instituttet/afdelingen en del af en større institution?

Det er vigtigt at få medregnet instituttets/afdelingens andel af fællesomkostninger og heraf omkostninger til FoU, for at de samlede omkostninger til FoU ikke bliver undervurderede. Oplysninger kan ofte indhentes i institutionens centrale administration.

Kendes andel af fællesudgifter til FoU ikke præcist, kan det estimeres som:

$$\left\{ \frac{\text{Instituttets/afd. FoU-årsværk}}{\text{Instituttets/afd. totale årsværk}} \times \text{Instituttets/afd. andel af de samlede fællesomkostninger} \right\}$$

5. Har instituttet/afdelingen FoU aktiviteter i mere end en region eller et område?

Kun i de tilfælde hvor den enkelte forskningsenhed har medarbejdere i andre regioner end "hjemme" regionen skal fordelingen i spørgsmål 5a udfyldes.

Dette spørgsmål skal sikre en korrekt fordeling af forsknings og udviklingsaktiviteter på regioner!

6. Eksterne kilder der dækker omkostninger til forskning og udviklingsarbejde udført i 2016

I dette spørgsmål angives andelen af de i spørgsmål 3 og 4 angivne omkostninger, der blev dækket af eksterne kilder. Som i spørgsmål 3 og 4 gælder det, at midler brugt til forskning og udvikling i 2016 skal medregnes, uanset hvornår midlerne er givet. Omvendt skal midler modtaget i 2016, som ikke er benyttet til FoU i dette år, ikke medregnes.

Til spørgsmålet skal medregnes tilskudsmidler, gaver o.l. til institut/afdelingen fra eksterne kilder. Der medregnes også tilskud til uddannelsesomkostninger til ph.d.-studerende. Desuden skal medregnes et skøn over aflønningen af FoU-personale der fysisk har udført deres forsknings og udviklingsarbejde på instituttet/afdelingen, men som er lønnet uden om instituttet/afdelingen, f.eks. erhvervsforskere og udenlandske gæsteforskere.

Indtægtsdækket virksomhed/kontraktforskning: Her skal medtages de midler fra eksterne kilder, der er modtaget som betaling for rekvirerede forskningsopgaver.

Finansieringskilder

Virksomheder defineres som enheder hvis primære aktivitet er afsætning af varer og serviceydelser på markedsvilkår. Danske virksomheder er enheder, hvor det sted midlerne kommer fra, ligger i Danmark. Udenlandske virksomheder er enheder, hvor det sted midlerne kommer fra, ligger uden for Danmark. Det er således finansieringskildens fysiske placering i eller udenfor Danmark, der er væsentlig - ikke ejerforholdet.

Private danske fonde og organisationer omfatter enheder der er private og som ikke er erhvervsdrivende - dvs. har et nonprofit formål som fx Carlsbergfonden og Kræftens Bekæmpelse. Kriterierne for at medtage organisationer i denne kategori er, at de ikke må tjene penge på deres aktiviteter. En eventuel modydelse skal derfor være økonomisk ubetydelig.

7. FoU årsværk i 2016 procentvis fordelt på fag og forskningstype

Der ønskes en skønsæssig procentfordeling af den samlede forskningsaktivitet på fag. Lodret fordeling skal give summen 100. FoU-aktiviteten bør henføres til fag under det videnskabelige hovedområde, der bedst karakteriserer forskningen. Fordelingen på fag har betydning for institutionens/afdelingens placering på hovedområde i statistikken.

Forskning og udviklingsaktiviteterne fordeles vandret efter 3 forskningstyper og skal for hver enkelt fag give summen 100 pct.

Grundforskning; er originalt eksperimenterende eller teoretisk arbejde med det primære formål at opnå ny viden og forståelse uden nogen bestemt anvendelse i sigte. Grundforskning kan både være "fri" forskning, hvor forskeren vælger sit emne helt uafhængigt af den finansierende myndighed, og "strategisk" forskning, hvor forskeren vælger sit emne inden for et område, som den finansierende myndighed har bestemt.

Anvendt forskning; er ligeledes originale undersøgelser med henblik på at opnå ny viden. Den er primært rettet mod bestemte praktiske mål.

Udviklingsarbejde; er systematisk arbejde baseret på anvendelse af viden opnået gennem forskning og/eller praktisk erfaring med det formål, at frembringe nye eller væsentligt forbedrede materialer, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser.

8. Instituttets/afdelingens samlede forskningsaktiviteter i 2016 efter formål

Der ønskes en skønsæssig procentfordeling af institutionens/afdelingens samlede forskningsaktivitet på formål, dvs. de samfundsmæssige områder den pågældende forskning har umiddelbar betydning for. Denne klassifikation benyttes bl.a. som grundlag for indberetninger til OECD.

KLASSIFICERING EFTER FORMÅL

Aktiviteter, der har karakter af grundforskning, henføres til formål "Almen videnskabelig udvikling" indenfor et af de nævnte videnskabelige hovedområder.

Landbrug, skovbrug, jagt og fiskeri.

FoU med henblik på disse aktiviteter, inklusive relevant forskning i forbindelse med kemiske produkter og mekanisering. FoU i forbindelse med forarbejdning af landbrugs- og fiskeriprodukter m.v. medtages ikke, men anføres under *Industri og råstofudvinding*.

Industri og råstofudvinding

FoU, hvis formål er at bidrage til den industrielle udvikling, dvs. finde frem til, udvikle og markedsføre industriprodukter, rationalisere produktionen etc. Desuden FoU med relation til andre erhverv, herunder også handel og service, bank- og forsikringsvæsen etc. Endvidere FoU i relation til udvinding af mineraler, olie og gas, men ikke prospektering, der anføres under *Udforskning og udnyttelse af jorden og atmosfæren*. Tilsvarende bør FoU vedr. industriel udvikling inden for *rumforskning, forsvar* samt *transport og telekommunikation* anføres under disse formål.

Handel og serviceerhverv

FoU med relation til andre erhverv, herunder også handel og service, bank- og forsikringsvæsen etc.

Produktion og fordeling af energi.

Alle FoU-aktiviteter med relation til produktion og distribution af alle energiformer, herunder vand. FoU vedrørende fremtidigt energibehov og FoU vedrørende energibesparelser og energikilder medtages. Atomenergi indgår, hvorimod FoU vedrørende fremdriftsmidler for befordringsmidler og raketter ikke indgår, men anføres under *Transport og telekommunikation* eller *Rumforskning*.

Transport og telekommunikation.

FoU med henblik på bedre og mere sikre transportsystemer - bortset fra FoU, der er integreret i FoU i forbindelse med samlet fysisk planlægning (*Boligforhold og fysisk planlægning*). Desuden FoU med henblik på telekommunikation. FoU inden for disse områder udført ved hjælp af satellitter medtages under *Rumforskning*.

Boligforhold og fysisk planlægning.

FoU med henblik på en samlet planlægning af by- og landområder, bedre boligforhold og fælles faciliteter. FoU vedrørende by-, region- og landsplanlægning samt den overordnede trafikplanlægning indgår således.

Forebyggelse af forurening.

FoU med henblik på at forebygge forurening fra de aktiviteter, som kan forårsage forurening. Det omfatter al forurening af luft, jord og vand (herunder grundvand), inkl. forurening pga. støj, fast affald og stråling.

Identifikation og bekæmpelse af forurening.

FoU med henblik på at identificere årsager til og udbredelse af forurening samt FoU med henblik på at bekæmpe eksisterende forurening og dens virkninger på mennesker og miljø.

Sygdomsbekæmpelse og -forebyggelse.

FoU med henblik på beskyttelse og forbedring af den menneskelige sundhed. Der medtages FoU angående fødevarerhygiejne og ernæring. Ligeledes FoU med hensyn til stråling i medicinsk øjemed, biokemisk ingeniørvirksomhed, medicinsk information, rationalisering af behandlingsmetoder samt farmakologi inklusive medicin og opdrætning af forsøgsdyr. Desuden FoU vedrørende epidemiologi og narkotikamisbrug.

Sociale forhold.

FoU vedrørende sociale relationer, familie-spørgsmål, offentlig forsorg, sociale sikrings-ordninger, revalidering, ligestilling etc.

Kultur, massemedier og fritid.

FoU i forbindelse med forskellige kulturelle aktiviteter. Desuden FoU vedrørende masse-medier (TV, radio, dags- og ugepressen etc.) samt fritidsaktiviteter som sport, hobby og rekreation.

Uddannelsesforhold.

FoU vedrørende undervisning og uddannelse.

Arbejdsbetingelser.

FoU vedrørende arbejds sygdomme og arbejdsmiljø.

Økonomisk planlægning og offentlig forvaltning.

FoU vedrørende økonomisk politik, konjunktur-vurderinger, arbejdsmarkeds- og beskæftigelses-problemer samt regionaludvikling. Desuden FoU med henblik på varekvalitet, -prøvning og -kontrol samt andre forbrugerspørgsmål. Endvidere FoU med direkte tilknytning til og betydning for den offentlige forvaltning, men som ikke umiddelbart kan henføres til nogen af de forrige grupper, f.eks. almen statistik, politi og retsvæsen, freds- og konfliktforskning. Desuden FoU vedrørende organiseringen af den offentlige virksomhed, herunder rationaliseringsforanstaltninger.

Udforskning og udnyttelse af jorden og atmosfæren.

FoU vedrørende naturressourcer inklusive geologiske undersøgelser vedr. mineraler, olie, gas etc., hvorimod FoU vedr. udvindingen heraf medtages under *Industri og råstofudvinding*. FoU vedrørende jordbrugs- og fiskerispørgsmål samt forurening medtages ikke, men anføres under henholdsvis *Landbrug, skovbrug og fiskeri* og *Forebyggelse af forurening* eller *Identifikation og bekæmpelse af forurening*. Meteorologi medtages, bortset fra FoU udført ved hjælp af satellitter, der anføres under *Rumforskning*.

Rumforskning.

Al civil FoU med relation til rumfart og rumteknik etc.

Forsvar.

FoU-aktiviteter, der er iværksat af militære grunde uanset indhold og eventuelle sekundære civile anvendelser. Atom- og rumforskning med et militært sigte medregnes

Almen videnskabelig udvikling.

FoU, der primært er iværksat for at skaffe dybere indsigt inden for et bestemt fagområde, og som ikke umiddelbart har betydning for nogle af de øvrige samfundsmæssige områder. Det vil hovedsageligt dreje sig om grundforskning inden for et af nedenstående videnskabelige hovedområder:

- Naturvidenskab
- Teknisk videnskab-
- Sundhedsvidenskab
- Jordbrugs- og veterinærvidenskab
- Samfundsvidenskab
- Humanistisk videnskab

FoU som ikke kan fordeles

9. Forskning og udvikling indenfor temaområder

Besvarelse af spørgsmål 9 skal udelukkende omfatte forskning og udvikling, der er formuleret direkte i relation til et eller flere af de nævnte temaområder.

Nogle forskningsprojekter kan henføres til flere af de nævnte områder og skal i så fald medregnes alle steder ("tælles dobbelt"). Andre forskningsområder findes ikke nødvendigvis på listen.

Angiv skønsmæssigt hvor stor en andel de nedenstående udvalgte temaområder udgør af instituttets/afdelingens samlede forskningsaktivitet målt i årsværk. Den samlede procentsum kan være større end 100.

Formålet med spørgsmål 9 er at synliggøre FoU-indsatsen inden for områder, som ikke umiddelbart kan udledes af de traditionelle klassifikationer efter fag og formål. Såfremt forskningsaktiviteten eller dele deraf kan henregnes til nogen af ovenstående udvalgte områder, anføres her et skøn over procentandelen af det samlede antal FoU-årsværk i 2016, der kan henføres til hvert område.

10. Formaliseret FoU-samarbejde i 2016

Formaliseret FoU-samarbejde er aktiv deltagelse i fælles projekter vedr. forskning og udvikling med andre institutioner/afdelinger og virksomheder. Samarbejdet skal desuden være formaliseret i form af en kontrakt eller lignende og med aftaler om publicerings- og rettighedsdeling.

Offentlige institutioner uden forskning kan i Danmark være institutioner ved stat, region og kommuner i udlandet kan det være forskellige internationale organisationer som EU og WHO eller tilhørende institutioner.

Det afgørende er hvor FoU-samarbejdspartneren fysisk er placeret.

Der eksisterer i dag ni Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS).

- Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut
- Teknologisk Institut
- DFM Dansk Fundamental Metrologi
- DELTA Dansk Elektronik, Lys & Akustik
- DHI
- FORCE Technology
- Bioneer
- AgroTech - Institut for Jordbrugs- og Fødevarerinnovation (i 2016)
- Alexandra Instituttet